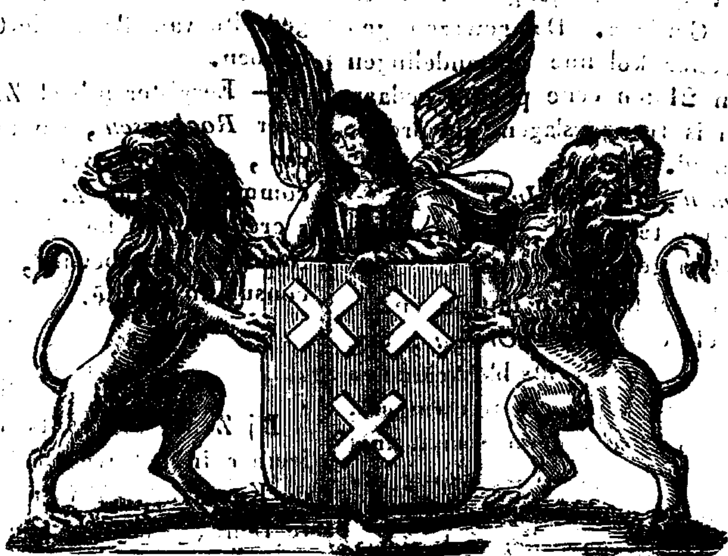
No. 91. 1843.

BREDASCHE COURANT.

Staat-, Letterkundig- en Wetenschappelijk

NIEUWS- BLAD.

ZONDAG 30 JULIJ.

FRANKRIJK.

PARIJS, den 26sten Julij.

Bij een bevelschrift des Konings van den 24sten Julij is, gelijk men reeds sedert eenigen tijd verwachtte, de vice-admiraal baron *de Mackau*, pair van Frankrijk, tot minister van marine benoemd, ter vervanging van den admiraal baron *Roussin*, wiens verzoek om ontslag is aangenomen.

— Van de zijde der Fransche regering worden thans weder een aantal zeer uitvoerige rapporten uit Algiers medegedeeld. De gouverneur-generaal *Bugeaud* schrijft daarin onder anderen, onder dagteekening van den 15den Julij, dat hij het tweede tijdperk van den zomerveldtogt ten einde heeft gebragt, en dat de vruchten daarvan zijn, eene aanmerkelijke uitbreiding van het werk van bevrediging en van de heerschappij van het Fransche leger, en het meerder inkrimpen van het terrein, waarin *Abd-el-Kader* steun kan zoeken. Het belangrijkste in deze berigten is de beschrijving van een gevecht, hetwelk de kolonel *Gery* den 22sten Junij in de woestijn Djeda met *Abd-el-Kader* in persoon heeft gehouden. Zonder de ongepaste drift van de Arabische hulptroepen zou het den Emir moeijelijk geweest zijn te ontsnappen. Men zag hem, te midden van eenen drom van een dertigtal ruiters, deze tot tegenstand aanzetten, maar weldra in vollen galop de vlugt nemen. Zijn voetvolk werd overhoop geworpen; het trachtte zich nog een oogenblik op eene hoogte staande te houden, maar de Franschen en hunne bondgenooten vielen met zoo veel onstuimige drift aan, dat alles wijken moest. Twee uren lang werd de vijand vervolgd, en die vervolging hield niet op, dan toen men niemand meer te bestrijden vond. De vijand heeft ten minste 240 lijken achtergelaten; 140 geregelde voetknechten en ruiters zijn gevangen genomen, en de Franschen hebben eenen grooten buit aan wapenen en kameelen behaald. Onder anderen is een deel der vaandels, die voor *Abd-el-Kader* werden uitgedragen, in hunne handen gevallen.

— Ten gevolge dezer nederlaag maken sommige der medegedeelde ambtsberigten melding van het plan van *Abd-el-Kader*, om naar Marocco terug te wijken. Intusschen blijkt van elders, dat die onvermoeibare vijand der Franschen, weinige dagen na het beschreven gevecht in de woestijn, reeds weder eenige honderden ruiters bij zich had, waarmede hij een strooptogt tot nabij Mascara heeft gedaan.

— De Julijfeesten zullen ook dit jaar nog niet met openbare vreugdebedrijven gevierd worden, maar, voor den aanvang der lijkdienst in al de kerken, zal aan alle behoeftigen in de twaalf arrondissementen van Parijs eene uitdeeling van geld en brood geschieden.

— *Maria Christina* ontvangt dezer dagen talrijke bezoeken, maar bewaart, in hare gesprekken over de aangelegenheden van Spanje, steeds eene groote terughouding, en beperkt zich bij het uiten van den wensch, dat rust en vrede weldra te midden der onderdanen van hare Dochter hersteld mogen zijn. Het heeft sommiger aandacht getrokken, dat de jeugdige Hertog van *Aumale*, bij een bezoek aan die Vorstin, zich bijzonder minzaam en verpligtend jegens de aldaar aanwezige Spanjaarden heeft betoond, waarin men voedsel wil vinden voor de reeds meermalen geuite meening, dat eene huwelijksverbindtenis tusschen dien Prins en koningin *Isabella II* beraamd zou wezen. De hertog van *Toreno*, die eerst voornemens was Parijs binnen weinige dagen te verlaten, heeft daarvan afgezien, en wel, zegt men, op verlangen van den heer *Guizot*, die hem gaarne in betrekking van ambassadeur alhier zou willen behouden, zijne benoeming tot welken post men dacht dat door *Narvaez* beproefd zou worden.

— De *Messager* hield gisteren avond de volgende telegraphische depeche:

Madrid, 23 *Julij*.

» De troepen van *Narvaez* en van *Seoane* hebben elkander gisteren te Torrejon ontmoet. Na een gevecht van een kwartier uurs hebben zij zich met elkander verbroederd. *Seoane* en de zoon van *Zurbano* zijn krijgsgevangen gemaakt. *Zurbano* is het ontkomen en heeft zich te Madrid verborgen.

» Men verzekert dat de municipaliteit op dit oogenblik de stad uittrekt om Madrid onvoorwaardelijk over te geven.

» De militie zal in hare haardsteden terugkeeren; de troepen van *Enna* die zich voor de beweging verklaard hebben, bezetten de posten.

» Men zegt dat *Narvaez* of *Aspiroz* te vijf uren met zijne divisie Madrid zal binnen trekken."

» De worsteling — dus laat het *Journal des Débats* zich na deze depeche uit — is, gelijk men ziet, bijna in Spanje geëindigd, en alles is afgeloopen zonder dat het spaansche bloed vergoten is, het blijkbaar bewijs eener waarlijk algemeene en nationale beweging.

» Torrejon waar de questie beslist is, is een dorp op vier uren afstands van Madrid, halfweg Alcala.

» *Seoane*, Guadalaxara verlatende om *Narvaez* voor Madrid aan te vallen, heeft de beste partij gekozen, op het gevaar af van zich door zijne soldaten verlaten te zien. Hij heeft gebruik gemaakt van het eind wegs dat hij het hulpkorps van Katalonie vooruit was, om eene laatste poging te doen en de eenige kans te wagen die hem overbleef, die van te overwinnen of te bezwijken, alvorens hij omsingeld en genoodzaakt was om zich een weinig later minder eervol over te geven. Alles deed ons voorzien dat zijne troepen niet zouden vechten, hebbende het leger zich, sedert de opstand begonnen is, nergens toegedaan aan de zaak van den Regent betoond."

» *Espartero* is den 16den te Cordova aangekomen met 1200 man infanterie en 600 ruiters. Men meende altijd dat zijn voornemen was om met zijn troep de grenzen van Portugal te bereiken.

De hertog der overwinning heeft in deze omstandigheden in geenen deele beantwoord aan den roep van kracht en vastheid, dien hij door de beteugeling van den eersten opstand van Katalonie zich verworven had. Hij heeft zoowel de hoop zijner vrienden als de vrees zijner vijanden beschaamd. Beiden hadden niet gedacht dat hij zich, na zoo veel gedaan te hebben om over Spanje te heerschen, uit het bewind zou laten werpen, zonder eenmaal zijn eigen leven gewaagd te hebben, om degenen te ondersteunen, die zijne zaak tot het uiterste hebben verdedigd. De generaal *Narvaez* heeft daarentegen zoo veel werkdadigheid, krijgstalent en snelle combinatien aan den dag gelegd, dat hij de zege behaald heeft en de held van het tegenwoordig oogenblik geworden is. Men hield hem sedert lang voor den bekwaamsten en krachtdadigsten generaal van Spanje. *Espartero* had bij zijne komst tot het gezag, hem genoodzaakt zich uit het land te verwijderen. Hij was ijverzuchtig op hem en de eenige dien de Regent vreesde."

Te Barcelona heeft eene soort van reactie plaats gehad. Het gematigde deel der nationale garde is tegen de junta opgestaan, die voor het meerendeel uit lieden van de geëxalteerde partij schijnt te hebben bestaan, en schijnt deze leden genoodzaakt te hebben om hunne demissie te geven.

Sarragossa wordt thans geblokkeerd door de insurgenten van Opper-Arragon, onder de bevelen van den kolonel *Ortega*. Deze heeft zich den 18den te Alayen op vier uren afstand van de stad gevestigd, en de sluizen gesloten van het kanaal 't welk de vlakte rondom Sarragossa van het noodige water voorziet, ten einde de stad alzoo tot de overgave te dwingen, die nu op het berigt der overgave van Madrid spoedig volgen zal.

Van den 27sten. — De koning en koningin alsmede de prinses *Adelaïde* hebben zich eergisteren naar het kasteel Bizy bij Vernon begeven, om er het jonggehuwde paar den Prins en de Prinses *van Joinville* af te wachten, die heden avond van Brest aldaar zouden aankomen. De hertogin *van Orleans*, de hertog en hertogin *van Nemours* werden gisteren op gezegd kasteel gewacht. De koning is te Vernon en op den weg met veel geestdrift door de bevolking ontvangen.

— De heer *Martinez de la Rosa* is den 19den door Bordeaux gekomen zich naar Bayonne begevende.

— Heden zijn de volgende telegraphische depeches omtrent Spanje medegedeeld:

Bayonne, [illegible]

» 5000 man onder den generaal *Bayona*, [illegible]

de omstreken van Madrid verwacht. Volgens de jongste berigten bevond de Regent zich den 16den te Cordova. De gewezen gedeputeerde *Ortega*, aan het hoofd eener kolonne opstandelingen uit Opper-Arragon komende, heeft den 21sten eene poging gedaan om binnen Sarragossa te komen, doch is teruggeslagen geworden. Van weerszijden heeft er bloed gestroomd."

Perpignan, den 25 Julij.

» De brigadier *Ametler* was den 22sten te Vraga, op Sarragossa marcherende, met 3000 man en 8 stukken geschut."

Uit Madrid heeft men heden geen nadere tijdingen ontvangen.

Blijkens het telegraphisch berigt, heeft de kolonel *Ortega*, die, luidens de berigten van gisteren, Sarragossa nog slechts blokkeerde en de stad door het afsnijden der watergemeenschap zocht te dwingen, gemeend een werkelijken aanval te moeten doen, doch schijnt met verlies te zijn afgeslagen geworden. Waarschijnlijk zal de tijding van het gebeurde voor Madrid op den 22sten ook aan de vijandelijkheden voor Sarragossa een einde maken en tot de overgave der stad leiden.

— Het *Journal des Débats* geeft heden een nader berigt nopens de jongste woeling der partijen te Barcelona, waaruit men verneemt dat de gematigde partij, die thans de meerderheid der nationale garde uitmaakt, de vervanging der junta verlangende, welke hoofdzakelijk tot de geëxalteerde partij behoort, eene deputatie uit haar midden had benoemd om dat verlangen aan de junta kenbaar te maken. Deze was echter onderrigt van 't geen tegen haar beraamd werd en had hare maatregelen genomen, zoodat de afgevaardigden der nationale garde, toen zij voor haar verschenen, gevangen genomen en naar de citadel gevoerd werden. De junta heeft daarop eene militaire commissie ingesteld, die ieder zal vonnissen en doen fusilleren welke tegen haar souverein gezag opstaat. Het is dus de geëxalteerde partij die te Barcelona op dit oogenblik de overhand behouden heeft.

— De spoedige mededeeling van berigten, door middel der telegraaf, heeft sedert eenigen tijd snelle vorderingen gemaakt. Alhier te Parijs ontvangt men, langs eene uit zeven en twintig telegrafen zamengestelde linie, de berigten uit Calais in drie minuten; door twee en twintig telegrafen die uit Rijssel in twee minuten; door zes en veertig telegrafen die uit Straatsburg in zes, door vijftig telegrafen die uit Lyon in acht, en door tachtig telegrafen die uit Brest in acht minuten.

— Ter beurze van heden (27 *Julij*) waren genoteerd: 5 pCt. 121,65; 3 pCt. 80,15; Spanje 28½; Passive 4⅝; Rom. L. 105 drie achtste.

ENGELAND.

LONDEN, den 26sten Julij.

Eindelijk heeft het Lagerhuis de laatste artikelen der iersche wapenwet behandeld en aangenomen. Omtrent den tijd gedurende welke zij kracht zal houden is een vergelijk getroffen. De Regering had dien op vijf jaren bepaald; de heeren *J. O'Connell*, *Ross* en andere wilden, in den loop der discussien, dien tot slechts één jaar beperkt zien. Sir *R. Peel* heeft er ten laatste in toegestemd dat het onderscheid drie jaren zou wezen. Het is eene kenmerkende eigenschap der staatkunde van dezen Minister, een middelweg te vinden die de strijdende partijen zoo veel mogelijk bevredigt.

— Een militair dagblad verzekert dat de hertog van *Wellington* een groot aantal troepen in Ierland wil zamentrekken. Sedert langen tijd ongebruikte barakken worden aldaar van het noodige voorzien, en op plaatsen waar nu slechts eene kompagnie ligt zal een geheel regement worden gekaserneerd. Ook ziet men in de engelsche arsenalen aanzienlijken voorraad van wapenen en ammunitie inschepen, zoodat alles berekend zou zijn om genoemd Land in staat van sterke tegenweer te stellen, bijaldien de onvergenoegden tot dadelijkheden mogten overslaan.

— Uit Ierland had men te Londen den 26sten geene bijzonder belangrijke tijdingen; daarentegen werden de berigten nopens den staat van zaken in Zuid-Wales meer en meer van een verontrustenden aard. De woelingen der zoogenaamde Rebekkaïten bepaalden zich daar niet meer tot enkele afgelegen oorden, maar strekten zich thans ook uit tot sterk bevolkte districten, alwaar zij, in weerwil van de tegenwoordigheid der troepen, voortgingen met het plegen hunner nachtelijke gewelddadigheden, voornamelijk bestaande in het vernielen van tolhekken en van de huizen der tolgaarders. Op eene plaats in de nabijheid van Swansea was het, ter gelegenheid van de inhechtenisneming van eenige onruststokers, tot eene bloedige ontmoeting tusschen deze en de gewapende magt gekomen, waarbij de bevelhebber van laatstgenoemde, kapitein *Napier*, ernstig gekwetst was geraakt. Er werden dan ook bij voortduring nieuwe troepen naar dit gewest gezonden.

— Gisteren waren genoteerd: 3 pCt. gec. 93¾ à ⅞; 5 pCt. Ned. Werk. Schuld 100 drie achtste à ⅝; 2½ pCt. idem 53¼ à ½; 5 pCt. Spaansche Werk. Schuld 18⅞ à 19; 3 pCt. idem 25 drie achtste à ½.

BELGIE.

BRUSSEL, den 28sten Julij.

De koning en koningin worden heden avond van Ostende op het kasteel van Laeken teruggewacht, om zich naar Namen te begeven, alwaar aanstaanden Zondag de plegtige opening van het spoorweggedeelte van Braine-le-Comte naar Charleroi en Namen zal plaats hebben.

— Eergisteren heeft Z. Exc. de Nederlandsche gezant aan ons hof, de heer *Rochussen*, een prachtig diner gegeven, hetwelk, onder anderen, werd bijgewoond door den baron *van Breugel*, buitengewoon commissaris van Z. M. den Koning der Nederlanden; Jhr. *Hooft*, secretaris van het Nederlandsche gezantschap; de agenten van het Nederlandsche bewind, die te Brussel resideren, en de Nederlandsche consuls in België.

NEDERLANDEN.

BREDA, den 29sten Julij.

Bij Zijner Majesteits besluit van den 19den Julij jl., n°. 92, is tot leeraar in het werkdadige der roei-, peil-, weeg- en meetkunde bij de Koninklijke Akademie tot opleiding van burgerlijke ingenieurs, enz. te Delft, benoemd, de heer *A. van der Toorn*, voormalig adviseur voor wis- en scheikundige zaken bij het departement van Finantien.

— Bij besluit van 25 Julij jl., n°. 58, heeft Zijne Majesteit:

1°. aan jhr. *G. J. Dommer van Poldersveldt*, op deszelfs verzoek, met den 1sten Augustus aanstaande eervol ontslag verleend, als houtvester in het eerste jagt-district, eerste afdeeling der provincie Gelderland;

2°. in deszelfs plaats tot houtvester benoemd, den heer mr. *J. Rau van Gameren*, raadsheer in het provinciaal geregtshof van Gelderland;

3°. tot adjunct-houtvester in het eerste jagt-district, eerste afdeeling der provincie Gelderland, benoemd, jhr. *G. E. G. C. K. Dommer van Poldersveldt*, lid der ridderschap van Gelderland.

— Bij besluit van Z. M. van 7 dezer zijn tot leden van het collegie van regenten over de gevangenis te Deventer benoemd de heeren jhr. *C. M. Storm van 's Gravesande* en *A. J. van Delden*.

— Men verneemt dat de ontwerpen van wet, uitmakende de staatsbegrooting voor de jaren 1844 en 1845, bij de hervatting van de werkzaamheden der kamers, aan haar zullen worden aangeboden. Men wil dat onder de middelen, waarop voor een hooger bedrag zal worden gerekend, ook het regt van successie behoort. De regering zou spoedig een gewijzigd ontwerp van wet, tot uitbreiding van het regt van successie in de regte lijn, aan de kamers voordragen. Men spreekt ook van eene korting op de traktementen der ambtenaren.

— Uit Rotterdam schrijft men van den 28sten:

» Gisteren morgen omstreeks vijf ure ontstond brand in den verwerswinkel van de fabrijk der Nederlandsche Stoomboot-Maatschappij op Fijenoord, tegenover deze stad gelegen; de oorzaak van dit ongeval, in dezen van de gieterij, smederij en andere vuurplaatsen verwijderden winkel is onbekend. Hoewel met den meesten spoed en hulpvaardigheid, zoo van 's Rijks Marinewerf, van de gemeente IJsselmonde en van de stad Rotterdam brandspuiten ter hulp zijn gezonden (onder welke laatsten de spuit n°. 13 genoemd wordt), zoo was men bij de aankomst daarvan door eigen blusschmiddelen den brand reeds geheel meester, en is bij deze gelegenheid wederom het doeltreffende der op de fabrijk aanwezige brandweerinrigting gebleken. Zoo door het beleid en den ijver waarmede die middelen zijn aangewend, als door den gunstigen wind, heeft het mogen gelukken den brand bij de verwers- en buistimmerwinkels te beperken, en zijn al de andere gebouwen dezer uitgebreide fabrijk gespaard gebleven.

» De verbrande gebouwen zijn, naar men verneemt, bij de Brandwaarborg-Maatschappij te 's Gravenhage verzekerd."

Nog schrijft men uit Rotterdam:

» Een treurig ongeluk, heden morgen omstreeks tien ure alhier voorgevallen, heeft alle weldenkenden met schrik en deelneming vervuld. Terwijl men namelijk, aan de achterzijde eener suikerraffinaderij aan de Hoogstraat, op den hoek der Pottebakkerssteeg, aan den Groenendaal uitkomende, met het maken van belangrijke veranderingen bezig was, heeft eene beduidende instorting plaats gegrepen, waardoor de aldaar aanwezige mr. metselaar, een kundig en ijverig man, in den bloei der jaren, echtgenoot en vader, benevens een zijner oudste knechts, op eene verschrikkelijke wijze van het leven zijn beroofd, terwijl twee andere werklieden merkelijk bezeerd zijn, en nog een ander ligtere wonden heeft bekomen. Behalve de reeds vermelden, is nog heden avond een ander werkman, die vermist werd, dood van onder de puinhoopen weggehaald."

— Men verneemt, dat bij besluit van Z. M., in dato 8 dezer, aan den heer *P. J. Schotel*, zeeschilder en onderwijzer in het handteekenen aan het koninklijk instituut voor de marine te Medenblik, vergund is eene reis met het exercitie-eskader te mogen medemaken, als geattacheerd aan Z. K. H. Prins *Hendrik* der Nederlanden.

— Uit 's Hage wordt het volgende gemeld:

» Op een oogenblik, dat de residentie en hare schoone omstreken door zoo vele reizigers en vreemdelingen bezocht wordt, waartoe het versneld middel van vervoer, de spoorweg van Amsterdam naar Voorschoten, niet weinig bijdraagt, acht men het niet onbelangrijk, de algemeene aandacht te vestigen op den bazar van den heer *Boer*,

welke geplaatst is in het uitgestrekt gebouw, voorheen bekend onder den naam van *Veld- en Duinzigt*, op den Scheveningschen weg alhier. Men houdt zich verzekerd, dat een ieder daar eenige uren aangenaam zal doorbrengen bij de beschouwing van de vele duizendtallen van voorwerpen, die zich in den bazar bevinden. De heer *Boer* heeft getracht het genoegen van den residentiebewoner en van den badplaatsbezoeker te verhoogen, verplaatste tot dat einde zijn ruim voorzien magazijn van oudheden uit de stad naar den Scheveningschen weg, en voegde daarbij alles wat de goede smaak in een bazar van die soort kan verlangen. De netheid, de orde, het vernuft, dat bij zulk eene inrigting den aanlegger moet te stade komen, niets schoot te kort, en zoo verrees in weinige dagen een voortreffelijk geheel. Wat Oost en West, wat Zuid en Noord vreemdsoortig opleveren, wat orde en kunst fraaist hebben voortgebragt, vindt men hier vereenigd in een viertal doorloopende, weidsche zalen, die van beide zijden door den helderston dag zijn verlicht, en aan de linkerzijde worden veraangenaamd door een grooten, fraai aangelegden bloementuin, waar men zich keur van ververschingen kan laten toedienen. In alle metalen, in alle stoffen, in alle ambachten en kunsten, in alle fabrijks-artikelen, in alles wat de natuur en oudheid, in alles wat de verschillende zeden van landen en volken hebben opgeleverd, heeft de eigenaar van den bazar het middel gevonden om uitbreiding en waarde aan zijne verzameling bij te zetten.

— Zaturdag den 12 Augustus aanstaande zullen op het raadhuis der stad Utrecht worden aanbesteed de volgende werken en leverantien, ten dienste van den rijnspoorweg, als: 1°. het bouwen van vier loodsen tot berging van koopmansgoederen en coke, benevens het maken van eene los- en ladingsplaats, voor paarden en rijtuigen op het stations-plein te Utrecht; met de uitvoering van daarmede in verband staande aardewerken; zoo wel als van de bepuining en begrinding van het stations-plein voornoemd; 2°. de constructie van twee steenen gebouwen tot opslag van vrachtgoederen op het stations-plein te Amsterdam, benevens de uitvoering van eenige daarmede in verband staande aardewerken; 3°. het maken, leveren en plaatsen, op het gedeelte wegs tusschen Amsterdam en Utrecht, van wachtershuisjes, telegraphen, gebouwen voor waterstations, ijzeren en houten hekken, afsluitingen, mijlpalen en de uitvoering van eenige werken, ter voltooijing van het voorschreven gedeelte wegs gevorderd wordende, en 4°. de leverantie in twee percelen en daarna in massa van 19000 mudden engelsche steenkolen-gruis, 2000 mudden engelsche grove maatkolen en 800 mudden best luiksch smeê-gruis.

— Den 26sten dezer heeft te Groningen het openbaar examen en de jaarlijksche feestviering van het Instituut van doofstommen plaats gehad, welke heilzame inrigting nu reeds drie en vijftig jaren bestaat. De heer dr. *C. Guyot* hield te dier gelegenheid eene redevoering en teekende in eenige algemeene trekken de geschiedenis van het doofstommen-onderwijs, daarbij tevens beknopt ontwikkelende de leerwijze welke te Groningen gevolgd wordt. De bloeijende gezondheid der 161 aanwezende kweekelingen, hun vrolijk voorkomen, hunne nette kleeding, alles getuigde van de zorg welke de hoofddirectie voor deze door de natuur zoo misdeelde kinderen draagt, terwijl hunne vorderingen het blijk gaven dat de onderwijzers en onderwijzeressen van het instituut voor hunne taak wel berekend zijn. De premien werden vervolgens door den president der hoofddirectie uitgereikt, gelijk mede aan 18 kweekelingen hunne acten van ontslag, vergezeld van een boekgeschenk, hebbende van deze 18 er 16 hunne geloofsbelijdenis kunnen afleggen in de verschillende eerediensten waartoe zij behoorden. De vorderingen in het spreken en in het duidelijk lezen in teekens vielen ditmaal bijzonder in het oog en de pantomimische voorstelling der geschiedenis van *Jozef* overtuigde de aanschouwers dat de kweekelingen dit treffend verhaal niet alleen begrepen, maar in schilderachtige gebaren wisten uit te drukken.

— In de algemeene vergadering der Nederlandsche Maatschappij ter bevordering van Nijverheid, van den 18den dezer, zijn aan twee ingezetenen van Delft vereeringen toegewezen, namelijk de *eerste gouden medaille* voor ingezonden monsters van onderscheidene soorten van vijlen, uit eene aldaar bestaande fabrijk, thans gedreven wordende door den heer *H. Hartogh Heys*, en de *zilveren medaille* aan den heer *W. Bal*, voor ingezondene regtlijnige houtsneegravuren, alle door hem bij uitnemendheid vervaardigd wordende, om voornamelijk in den tekst van wetenschappelijke werken ter illustratie te worden geplaatst.

— Na verleend eervol ontslag aan den heer *J. W. Elink Sterk*, als rector der Latijnsche school te Gorinchem, uit hoofde van diens beroep tot rector aan het stedelijk gymnasium te Arnhem, is door den raad der stad Gorinchem, op den 21 dezer, tot rector aldaar verkozen de heer Mr. *P. Romeyn*, thans conrector te Gouda.

— Uit Maastricht wordt het volgende gemeld:

Sedert eenigen tijd is men in de Hoofdkerk van St. Servaas alhier bezig met de herstelling der Kapel van *Karel den Groote*, waardoor de schoonheid van dat merkwaardige gebouw nog meer zal uitkomen. Laatstleden zondag is, in hetzelfde gebouw, een venster van geschilderd glas ontbloot, door de Gebr. *Cartisser*, volgens eene schilderij van den heer *T. Schaepkens*, vervaardigd. Hetzelve stelt de aanbidding voor van het kind *Jezus* door de drie wijzen. — Nog zal er, aan den ingang van bovengemelde kapel, het standbeeld geplaatst worden van Keizer *Karel den Groote*, wiens ijverige pogingen zoo veel hebben bijgedragen tot invoering van het Christendom in deze landen. Voorleden week is reeds de beroemde Belgische beeldhouwer, de heer *Geefs*, in onze stad geweest met het model van het standbeeld in pleister, dat een der schoonste bestaande gedenkteekens worden zal. De heer Pastoor dier kerk verdient allen lof voor den waarlijk verlichten kunstzin, waarmede hij de bestaande schoonheden van zijn kerkgebouw tracht te bewaren en schitterender te doen uitblinken.

— Van wege den Minister van Finantien is bekend gemaakt, dat de middelprijzen der inlandsche granen, voor het geheele Rijk, over het tijdvak van den 20 Junij 1843 tot en met den 19 dezer, per mud zijn geweest als volgt: tarwe *f* 8,40½, rogge *f* 7,57½, boekweit *f* 7,02, gerst *f* 4,69, haver *f* 2,94 en ongepelde spelt *f* 3,82, en dat de regten op den in- en uitvoer voor de maand Augustus eerstkomende zijn gesteld per mud als volgt: tarwe en gepelde spelt 50 *c.* en vrij, rogge 15 *c.* en 30 *c.*, boekweit 15 *c.* en 30 *c.*, gerst en mout 25 *c.* en vrij, haver 75 *c.* en vrij, en ongepelde spelt 30 *c.* en vrij.

Uittreksel uit het verslag van den heer Gouverneur dezer Provincie bij de opening der provinciale Staten van Noord-Braband uitgebragt.

(*Vervolg van N°. 90.*)

Gevangenissen. Met betrekking tot het beheer der gevangenissen in deze Provincie, kunnen wij U. E. G. A. mededeelen, dat de locaten in het huis van reclusie en tuchtiging te *'s Hertogenbosch*, welke ter dienste der gevangenis gebruikt worden, alsmede de zolders en magazijnen, in de beste orde en reinheid gehouden worden. De inrigting en indeeling, zoo als die voor de huizen van burgerlijke en militaire verzekering zijn voorgeschreven, zijn nog niet volkomen daargesteld of bewerkstelligd kunnen worden, uithoofde het gedeelte van het gesticht, hetwelk vroeger door de militairen geoccupeerd werd, en sedert den 15 November 1841 door deze ontruimd is, nog niet aan de administratie over de gevangenissen is overgegeven en de daaraan noodzakelijke herstellingen om tot gevangenis te kunnen worden gebruikt, nog niet zijn verrigt geworden, doch eerlang met bewilliging van het stedelijke bestuur van *'s Hertogenbosch*, ten kosten van die stad, zullen kunnen worden aanbesteed.

Opzigtens de huizen van arrest te *Breda* en te *Eindhoven* hebben wij geene bijzonderheden aan U. E. G. A. mede te deelen. In het personeel van de kollegien van regenten heeft geene verandering plaats gehad.

Voor het behoorlijk onderhouden en de reinheid dier gestichten, alsmede voor de goede verpleging der gevangenen, wordt de meest mogelijke zorg gedragen; terwijl de kollegien van regenten steeds toezien, dat aan de voorwaarden, waarop de contracten wegens de leverantien der benoodigdheden voor het onderhoud der gevangenen zijn gesloten, stiptelijk worde voldaan.

Krankzinnigen-huizen. Hieromtrent hebben wij over het afgeloopene jaar geene bijzonderheden van eenig belang te vermelden, dan enkel dat het, bij onderzoek door heeren inspecteuren van de gestichten voor krankzinnigen, gebleken zijnde, dat in zoodanige gestichten zich ook personen bevinden, die wegens wangedrag of verkwisting in dezelve zijn opgenomen, zulks aanleiding heeft gegeven tot het vragen van eene opgaaf der personen, die, terzelfder oorzaak, geplaatst mogten zijn, elders dan in gestichten voor krankzinnigen bestemd; hebbende de daarop bekomene antwoorden doen zien, dat het getal van de zoodanigen uit dit Gewest zeer gering is.

Staat van het armwezen en der instellingen van weldadigheid, banken van leening en spaarbanken.

Te dezen opzigte mogen wij het volgende mededeelen:

De uitgaven der onderscheidene in dit Gewest aanwezige godshuizen, met uitzondering van de zieken- en gasthuizen, waarvan hierna afzonderlijk zal gewaagd worden, en tevens met uitzondering van zes gestichten, waarvan de gevraagde inlichtingen wederom niet zijn verkregen, bedroegen over het jaar 1842 de som van *f* 87,843 - 74, en de middelen, waardoor in die uitgaven werd voorzien, de som van *f* 100,152 - 60^5.

Tot herstel van het gebouw voor het gecombineerde wees- en armkinderhuis te *Bergenopzoom*, hetwelk tot dat gebruik is ingenomen geweest, werd eene rijks-subsidie van *f* 2,200 verleend.

De bevolking der hierboven bedoelde gestichten, ten getalle van 511 personen, moet aldus verdeeld worden:

Oude lieden	185.
Gebrekkigen	84.
Kinderen	242.

De uitgaven der bestaande gast- of ziekenhuizen hebben beloopen de som van *f* 33,736-19^5, en de inkomsten de som van *f* 33,658-39^5.

Het getal der verpleegden in die gestichten was 1,162, en dat der verpleegdagen 44,180.

Het getal der administratien van de huiszittende armen bedroeg 317, en wel in de steden 31 en ten platten lande 286; zijnde onder dat getal 54 administratien, welke geene inlichtingen hebben gesuppediteerd.

Voor zoo verre die inlichtingen van de overigen [illegible], bedragen derzelver uitgaven *f* 319,498-22^{75}, en wel *f* [illegible] onderhoud van gebouwen en verdere lasten, waarmede de eigendom-

men en inkomsten bezwaard zijn, en voor kosten van administratie; voorts *f* 267,320-84[75] van onderstand van allerlei aard, begrafeniskosten daaronder begrepen; *f* 2,604-37 voor aflossing en renten van opgenomene gelden; *f* 3,693-36 voor belegging van gelden, hetzij op hypotheek, hetzij door aankoop van vaste goederen of effecten, hetzij op andere wijze, en voor de op de aangekochte effecten verschenen en bijbetaalde renten; en eindelijk *f* 8,538-98 wegens verschillende uitgaven.

(Vervolg hierna).

190ste KONINKLIJKE NEDERLANDSCHE LOTERIJ.

TWEEDE KLASSE.

1e Trekking. N°. 14006, 3142, ieder *f* 1000.
2e —— N°. 7178, *f* 2500; n°. 14464, *f* 1000.
3e —— N°. 12199, 15623, ieder *f* 1000.
4e —— N°. 4676, *f* 1000.
5e —— N°. 13716, *f* 20,000; n°. 5203, *f* 1000.
6e —— N°. 7632, *f* 1000.
7e —— N°. 16450, *f* 5000, n°. 19707, *f* 1500, n°. 7438, 849, 21388, ieder *f* 1000.
8e —— N°. 1867, *f* 1500, n°. 12510, pr. *f* 1000.

Ter AMSTERDAMSCHE BEURS van gisteren (28 *Julij*) waren genoteerd: Ned. 2½ pCt. 53 dertien zest., elf zest., ¾; dito 5 pCt. 100 een zest., 100; Syndic. 4½ pCt. 94¼, drie zest; Handelm. 135 drie achtste, 135, 134⅞; O. Indie 5 pCt. 99⅝; Ardoins 18 drie achtste, drie zest.; dito coupon 19; dito 3 pCt. 27, 26¾, ½, ¾; Port. te Lond. 41, 40 15/16; Russen 4 pCt. 89 negen zest., ½; Metall. 109¼, ⅛; Amerika Bankact. 5½; Mexiko 31⅛.

*** Heden overleed in den ouderdom van zeven-en-vijftig jaren, Vrouwe ANNA MARGARETHA VAN HOFF, geliefde Echtgenoote van

BREDA, den 28 Julij 1843.

D. L. VERMASEN,
Lt. Generaal.

MAATSCHAPPIJ
VAN
ALGEMEENE ASSURANTIEN
TEGEN GEVAREN VAN
BRAND.

De MAATSCHAPPIJ VAN ALGEMEENE ASSURANTIEN, gevestigd te *Brussel*, goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 2 Junij 1830, en gewaarborgd door een Kapitaal van twee millioenen en eene reservekas van 150 duizend gulden, waarvan Z. M. de Graaf *van Nassau* stichtend deelnemer is, verzekert tegen BRAND en het VUUR des HEMELS, op de voordeeligste wijze, alle ROERENDE en ONROERENDE GOEDEREN, zonder zelf kosten van taxatie, administratie of briefporto's in rekening te brengen, noch eenige Inleg-gelden te vorderen.

Assurantien, voor zeven jaren aangegaan, genieten het laatste jaar vrijdom van Betaling, zoomede die voor vijf jaren, mits vier vooruit betalende.

Voor gewone Gebouwen is de premie slechts 60 Cents per duizend gulden.

Nadere informatiën bij J. P. C. PISTORIUS, Agent der Maatschappij, in de Reigerstraat te *Breda*.

MAATSCHAPPIJ
VAN
ALGEMEENE ASSURANTIEN
OP HET LEVEN,
DE DOTALE FONDSEN, OVERLEVINGEN
EN
LIJFRENTEN.

Goedgekeurd bij Koninklijk Besluit van 12 Junij 1824.

De MAATSCHAPPIJ VAN ALGEMEENE ASSURANTIEN OP HET LEVEN, gevestigd te *Brussel*, onder Bestuur van Z. E. den Graaf J. A. COGHEN, oud Minister van Finantiën, Lid van de Kamer der Volksvertegenwoordigers, en Agent-Generaal der Maatschappij van Algemeene Assurantiën tegen de gevaren van Brand, is gewaarborgd door een Kapitaal van drie millioen drie honderd een en dertig duizend zeven honderd francs, en heeft ten doel: het bezorgen van Lijfrenten, Pensioenen aan Weduwen en Ambtenaars, Huwelijksgiften aan Kinderen, aankoop op lijfrente van Renten, Schuldbekentenissen, Actien en Onroerende Goederen, Voorschietingen op Pensioenen enz. Zij koopt insgelijks hetzij met gereed geld of op lijfrenten de Vruchtgebruiken en naakte Eigendommen.

Nadere inlichtingen bij J. P. C. PISTORIUS, Agent der Maatschappij, in de Reigerstraat te *Breda*.

UITVERKOOP.

CS. FS. KUYPERS, op de Havermarkt, Wijk C, N°. 333, adverteert aan zijne Vrienden en het geëerde Publiek, dat door Ophouding van Affaire zijn voorraad van IJZERWAREN, en meer andere soorten van GOEDEREN verkocht worden tot zeer *Verminderde prijzen.*

BREDA, 21 Julij 1843.

VERKOOPING VAN VAST GOED.

Mr. DE ROY, Notaris te *Breda*, zal, als daartoe regterlijk benoemd, ten verzoeke zijner Principalen, op Maandag den 31. Julij 1843, des avonds ten *zeven* ure, bij J. JONKERS, in *het Vlaamsch Koffijhuis* aldaar, publiek Verkoopen:

Eene HUIZINGE en ERVE, staande en gelegen te *Breda*, in de Karrestraat, tegenover de Ridderstraat, Wijk B, N°. 22; Kadaster Sectie A, N°. 927, groot 49 Ellen.

Te aanvaarden met 1°. Mei 1844.

Eene HUIZINGE en ERVE, staande en gelegen als voor, over de Rivier omtrent de Gasthuisvelden, Wijk B, N°. 510 en 511; Kadaster Sectie A, N°. 1146, groot 84 Ellen.

Te aanvaarden met het geven van den slag.

Twee HUISJES of WONINGEN en ERVE, naast elkander staande en gelegen als voor, aan de Noordzijde der Akkerstraat, Wijk A, N°. 149 en 150; Kadaster Sectie B, N°. 966, groot 20 Ellen en N°. 1285, groot 22 Ellen.

Te aanvaarden het eene, dadelijk — en het andere met 1°. September 1843.

*** Op Donderdag den 10. Augustus 1843, des avonds ten zeven ure, in het Koffijhuis van J. P. C. PISTORIUS te *Breda*, zal door den aldaar residerenden Notaris Mr. L. BEENS, worden overgegaan tot de finale toewijzing van de welbeklante en voortdurend met goed succes gedreven wordende BIERBROUWERIJ en MOUTERIJ, met annex schoone HUIZINGE, GRAANZOLDERS en KELDERS, POORT, PLEIN of GANG en ERVE, genaamd: *HET GROOTE ANKER*, gestaan en gelegen te *Breda*, aan de Oostzijde van de Haven, Wijk C, N°. 265, Sectie A, N°. 1085, groot 6 Roeden en 40 Ellen. — Ingezet op . . . . *f* 11,000.—

De Brouwerij is allergeschiktst ingerigt zoo voor de Provisie-Bieren, als voor de Bieren der dagelijksche consumptie en derzelver vervoer, terwijl de Werktuigen, van welke dezelve wel voorzien is en die zich in de beste orde bevinden, de gelegenheid aanbieden, om tot onderscheidene verhoudingen de Brouwerij uit te oefenen; als bevindende zich in dezelve twee koperen Ketels, te zamen ter grootte van 49 Vaten, 60 Kannen, eene Roerkuip aan vollen inhoud 53 Vaten, 18 Kannen netto, 1e inhoud 20 Vaten, 67 Kannen netto, en 2e inhoud 14 Vaten, 50 Kannen netto; Geilkuip, Koel- en Lekbakken, met alle andere Gereedschappen; zijnde de Mouterij zoo tot den handel als tot eigen gerijf ingerigt. — De daarbij behoorende Huizinge is modern ingerigt en van ruime Zalen en Vertrekken, en van alles wat tot woning en gebruik behoort, ten meesten gemakke voorzien; — vrij van Renten en Chijnsen en aan te vaarden op den slag, doch de Huizinge 8 September eerstkomende.

Het VAATWERK kan door den Kooper, des goedvindende, tegen den bij de Verkoop-Conditiën bepaalden prijs, worden overgenomen.

Nadere onderrigting ter bezigtiging enz. te bekomen bij den Eigenaar, den Heer A. A. VAN DER BURG en ten Kantore van gemelden Notaris.

*** Chez BROESE & COMP. à *Breda*, est en vente:

TRAITÉ DE LA CHALEUR,
CONSIDÉRÉE
DANS SES APPLICATIONS,
PAR
E. PÉCLET,
INSPECTEUR GÉNÉRAL DES ÉTUDES, PROFESSEUR DE PHYSIQUE APPLIQUÉE AUX ARTS A L'ÉCOLE CENTRALE DES ARTS ET MANUFACTURES;

2 VOL. IN-4°. ET UN ATLAS DE 122 PLANCHES,
DESSINÉES PAR A. LEBLANC, ET GRAVÉES AVEC LE PLUS GRAND SOIN.

Prix, brochés *f* 28,—.

Cet ouvrage contient l'examen des combustibles et des différentes formes de foyers; la théorie du tirage des fourneaux par les cheminées et par les machines; la description des générateurs à vapeur et des appareils employés à la distillation, à l'évaporation, au séchage, au chauffage de l'air, des liquides et des corps solides, et enfin les dispositions des appareils de chauffage et d'assainissement des maisons d'habitation, des ateliers, des salles d'école, des églises, des hôpitaux, des prisons, etc., établis d'après les expériences les plus récentes.

Te BREDA, bij BROESE & COMP., Boekdrukkers en Boekverkoopers.